

СУЧАСНІ ЗАСОБИ ІНФОРМАТИКИ ТА КОМП'ЮТЕРНИЙ РИНОК

**121 «Інженерія програмного
забезпечення»**

ІПЗм-21

2021 / 2021 навчальний рік

МЕТРИКИ / METRICS (1)

МЕТРИКИ ПРОДКУТУ, КОМПАНІЙ, РИКУ

- Визначення метрик
- Побудова метрик
- Метрики програмного продукту (soft)

МЕТРИКИ. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

Metric / метрика: певний метод і шкала вимірювання.

Класифікація:

- **внутрішні (internal)** – метрики, що прямо або непрямо вимірюють власне **продукт**, або його характеристики.
- **зовнішні (external)** – метрики, що віддзеркалюють ступінь, в якій продукт задовольняє **встановленим потребам** при використанні в заданих умовах.

МЕТРИКИ. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

Metric / метрика: певний метод і шкала вимірювання.

Класифікація:

- **прямі (direct)** - міра атрибута (параметра), яка не залежить від міри будь-якого іншого атрибута.
- **непрямі (indirect)** - міра атрибута, яка отримана із вимірів одного або більшого числа інших атрибутів.

МЕТРИКИ. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

Scale / шкала: набір значень з певними властивостями. Типи шкал (кількісні):

Інтервальна - відповідає впорядкованій шкалою з рівновіддаленими розподілами; зазвичай містить чималу кількість поділів з кількісними значеннями (наприклад шкала з розподілами 0, 1, 2, ..., 10);

Відносна - відповідає впорядкованій шкалою з рівновіддаленими діленням, в відносних одиницях щодо деякої абсолютної величини (зазвичай в діапазоні від 0 до 1).

МЕТРИКИ. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

Scale / шкала: набір значень з певними властивостями. Типи шкал (якісні):

Номінальна - відповідає набору категорій; класифікує програми за ознакою наявності або відсутності деякого властивості без урахування градацій (наприклад, «так», «ні»);

Впорядкована - відповідає впорядкованого набору розподілів шкали; дозволяє рангувати властивості шляхом порівняння з опорними значеннями; має невелику кількість поділів (наприклад, чотири градації: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»);

МЕТРИКИ. ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

Теорія метрик включає також **методи** для **категоризації** якісних даних (даних, які не можна виміряти кількісно).

МЕТРИКА - це **якісний** або **кількісний** вимір, що дозволяє отримати чисельне значення деякої властивості *програмного продукту*, або його специфікацій.

ЖИТТЯ ПРОГРАМНОГО ПРОДКТУ

**ПЛАНУВАННЯ
ПРОЕКТУВАННЯ**

ВИРОБНИЦТВО
- проектування
- тестування

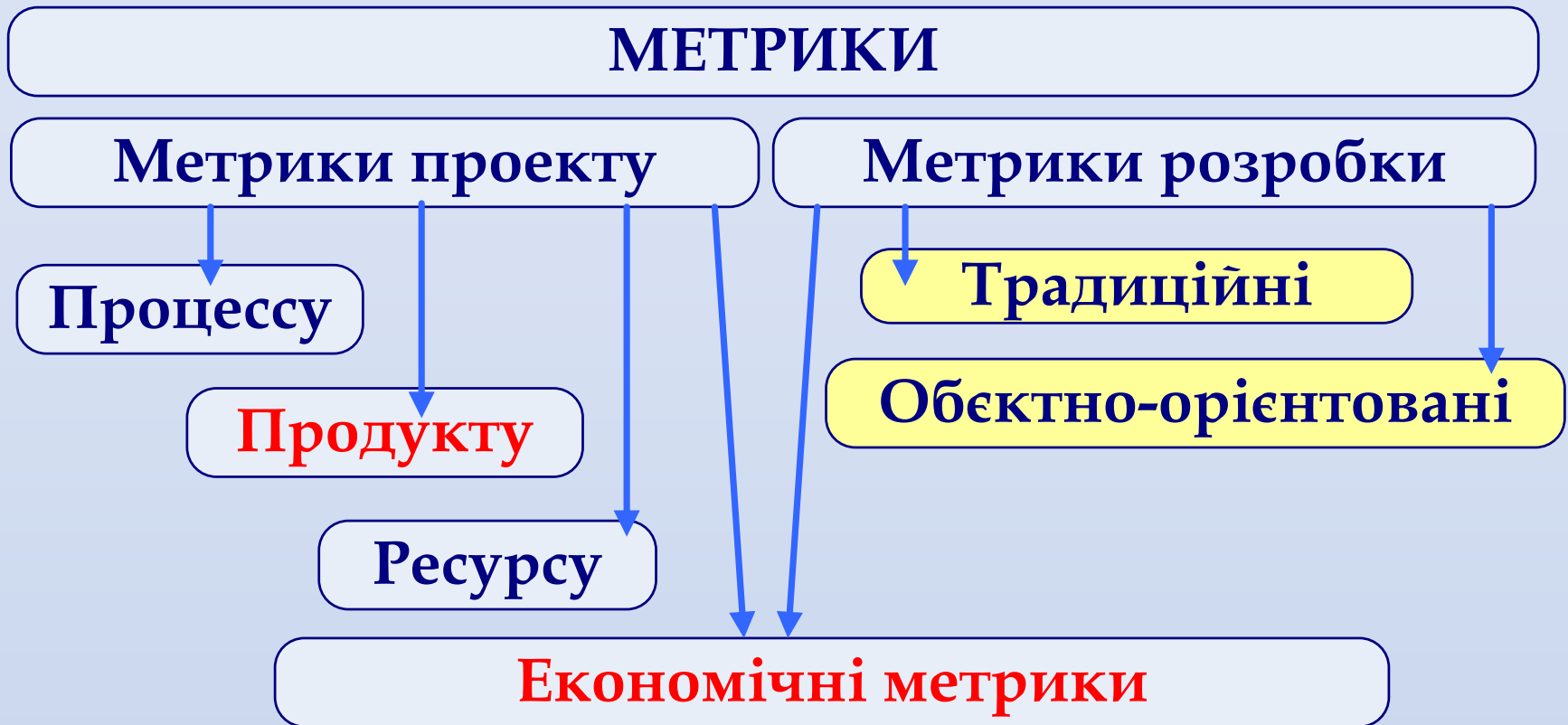
ВПРОВАДЖЕННЯ
- розгортання
- експлуатація
- удосконалення

МЕТРИКИ Програмного Продукту

БІЗНЕС МЕТРИКИ

ФІНАНСУВАННЯ / МОНЕТИЗАЦІЯ

МЕТРИКИ

!!! Більше 100 метрик відносно програмного продукту.

МЕТРИКИ ПРОЕКТУ

Три категорії:

Метрики продукту - описує характеристики продукту, такі як **розмір**, **складність**, особливості дизайну, продуктивність і рівень якості.

Метрики ресурсу - описують характеристики і виконання проекту (число розробників програмного забезпечення, штатний розклад протягом життєвого циклу програмного забезпечення, вартість, графік і продуктивність).

Метрики процесу – характеристики, що використовуються для поліпшення діяльності по розробці, впровадження, супроводу програмного забезпечення.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

Існує більше 20 метрик відносно **складності** програмного продукту.

Приклади:

<https://www.youtube.com/watch?v=yd981JSD0tk>

Detailed report on module AuthenticationHandler

<https://blog.cles.jp/media/1/winstone-src-0.9.10-cccc/AuthenticationHandler.html>

Більш детально див. :

<https://habr.com/ru/company/intel/blog/106082/>

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

1. МЕТРИКИ РОЗМІРУ (ОБСЯГУ)

- **ЛОС - обсяг програми (в тисячах рядках вихідного коду);**
- загальні трудовитрати (в людино-місяцях, людино-годинах);
- вартість розробки;
- обсяг документації;
- помилки, виявлені протягом року експлуатації;
- кількість людей, які працювали над виробом;
- термін розробки.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРГРАМНОГО ПРОДУКТУ

LOC

- кількість «фізичних» рядків коду - SLOC (KLOC, KSLOC, DSLOC) - визначається як загальне число рядків вихідного коду, включаючи коментарі і порожні рядки (при вимірюванні показника на кількість порожніх рядків, як правило, вводиться обмеження - при підрахунку враховується число порожніх рядків, що не перевищує 25% загального числа рядків в вимірюваному блоці коду).

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

LOC

- кількість **«логічних»** рядків коду – SLOC (LSI, DSI, KDSI, «SI» - source instructions) - визначається як кількість команд і залежить від використовуваної мови програмування. У тому випадку, якщо мова не допускає розміщення кількох команд на одному рядку, то кількість «логічних» SLOC буде відповідати числу «фізичних», за винятком числа порожніх рядків і рядків коментарів. У тому випадку, якщо мова програмування підтримує розміщення кількох команд на одному рядку, то одна фізична рядок повинна бути врахована як кілька логічних, якщо вона містить більше однієї команди мови.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

ЛОС – недоліки:

- не враховує досвід співробітників і їх інші якості;
- процес вимірювання може бути спотворений за рахунок того, що співробітники знають про вимірювані показники і прагнуть оптимізувати ці показники, а не свою роботу;
- Неточність: немає метрик, які були б одночасно і значимі і досить точні. Кількість рядків коду - це просто кількість рядків, цей показник не дає уявлення про складність вирішуваної проблеми.

**метрика ЛОС не відображає трудомісткості по
створенню програми.**

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

2. МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ

Об'єктно - орієнтовані метрики

- **WMC1 (Weighted Methods Per Class) /**
Зважена насиченість класу 1 - відбиває відносну міру складності класу на основі цикломатическая (топологічна) складності кожного його методу. Клас з більш складними методами і великою кількістю методів вважається більш складним. При обчисленні метрики не враховуються батьківські класи.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

2. МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ

Об'єктно - орієнтовані метрики

- **WMC2 (Weighted Methods Per Class) / Зважена насиченість класу 2** - міра складності класу, заснована на урахуванні того, що клас з великим числом методів, є більш складним, і що метод з великою кількістю параметрів також є більш складним. При обчисленні метрики батьківські класи не враховуються.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

2. МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ

Об'єктно - орієнтовані метрики

- **DIT (Depth of inheritance tree) / Глибина дерева спадкування** - довжина найдовшого шляху успадкування, що закінчується на даному модулі. Чим глибше дерево успадкування модуля, тим може виявитися складніше передбачити його поведінку. З іншого боку, збільшення глибини дає більший потенціал повторного використання даним модулем поведінки, певного для класів-предків.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

2. МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ

Об'єктно - орієнтовані метрики

- **Number of children / Кількість дітей** - число модулів, що безпосередньо успадковують даний модуль. Більше значення цієї метрики вказують на широкі можливості повторного використання; при цьому занадто велике значення може свідчити про погано обраної абстракції.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

2. МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ

Об'єктно - орієнтовані метрики

- **Coupling between objects / Можливості підключення об'єктів** - кількість модулів, пов'язаних з даним модулем в ролі клієнта або постачальника. Надмірна зв'язність говорить про слабкість модульної інкапсуляції, може перешкоджати повторному використанню.
- **Response For Class / Відгук на клас** - кількість методів, які можуть викликатися екземплярами класу; обчислюється як сума кількості локальних методів, так і кількості вилучених.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

2. МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ

Метрики Холстеда

- **NUOprtr (Number of Unique Operators)** - число унікальних операторів програми, включаючи символи-роздільники, імена процедур і знаки операцій (словник операторів);
- **NUOprnd (Number of Unique Operands)** - число унікальних операндів програми (словник операндів);
- **Noprtr (Number of Operators)** - загальне число операторів в програмі;
- **Noprnd (Number of Operands)** - загальне число операндів в програмі.

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

2. МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ

Метрики Холстеда – розраховуються оцінки

- Словник програми (Halstead Program Vocabulary, HPVoc): $HPVoc = NUOprtr + NUOprnd$;
- Довжина програми (Halstead Program Length, HPLen): $HPLen = Noprtr + Noprnd$;
- Обсяг програми (Halstead Program Volume, HPVol): $HPVol = HPLen \log_2 HPVoc$;
- Складність програми (Halstead Difficulty, HDiff): $HDiff = (NUOprtr / 2) \times (NOprnd / NUOprnd)$;

Heff (Halstead Effort) оцінка зусиль програміста:

$$HEff = HDiff \times HPVol.$$

МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

2. МЕТРИКИ СКЛАДНОСТІ

Цикломатична складність за Мак-Кейбом - обчислюється на основі графа керуючої логіки програми (control flow graph), будується в вигляді орієнтованого графа, в якому обчислювальні оператори або вирази представляються у вигляді вузлів, а передача управління між вузлами - у вигляді дуг.

$$C = e - n + 2$$

E - кількість дуг, N - кількість вузлів.

Метрика дозволяє: провести оцінку трудомісткості реалізації окремих елементів програмного проекту, скорегувати загальні показники оцінки тривалості і вартості проекту, оцінити пов'язані ризики і прийняти необхідні управлінські рішення.

ЯКІСТЬ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

ХАРАКТЕРИСТИКИ ЯКОСТІ

Functionality / Функціональність - сукупність властивостей ПР, що визначається наявністю і конкретними особливостями набору функцій, здатних задовольняти задані або побічні потреби користувача.

Reliability / Надійність - сукупність властивостей, що характеризує здатність ПП зберігати заданий рівень придатності в заданих умовах напротязі заданого інтервалу часу.

ЯКІСТЬ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

ХАРАКТЕРИСТИКИ ЯКОСТІ

Usability / Практичність - сукупність властивостей ПП, що характеризує зусилля, необхідні для його використання, і індивідуальну оцінку результатів його використання заданим або імовірною колом користувачів.

Efficiency / Ефективність - сукупність властивостей програмного засобу, що характеризує ті аспекти його рівня придатності, які пов'язані з характером і часом використання ресурсів, необхідних при заданих умовах функціонування.

ЯКІСТЬ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

ХАРАКТЕРИСТИКИ ЯКОСТІ

Maintainability / Супроводженість - сукупність властивостей програмного засобу, що характеризує зусилля, які необхідні для його модифікації.

Portability / Мобільність - сукупність властивостей програмного засобу, що характеризує пристосованість для перенесення з одного середовища функціонування в інші.

МЕТРИКИ ЯКОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

ВНУТРІШНІ МЕТРИКИ

Portability / Переносимість - кількість люд.-год., необхідний для перенесення програми з платформи X на платформу Y. Допустимий поріг: 1 люд.-год. на 1К рядків вихідного коду

Testability / Тестуємість - кількість люд.-год., необхідний для повного тестування 90% всіх модулів. Допустимий поріг 10 люд.-год. на 1К рядків вихідного коду.

МЕТРИКИ ЯКОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

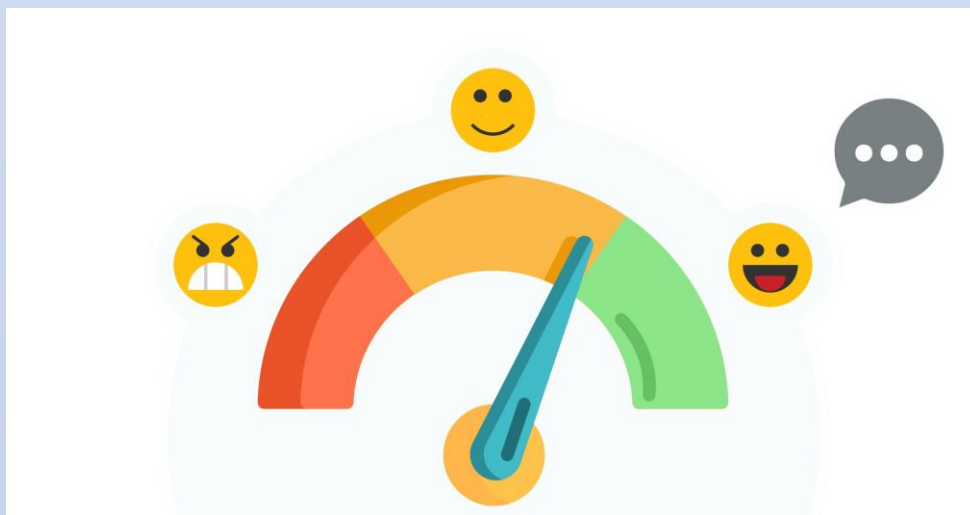
ВНУТРІШНІ МЕТРИКИ

Reliability / Надійність - середній час
напрацювання на відмову. Допустимий поріг:
120 операційних днів.

МЕТРИКИ ЯКОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

ЗОВНІШНІ МЕТРИКИ

**Customer satisfaction / Ступінь задоволення потреб замовника - показник, що визначає, наскільки задоволені споживачі продуктом, послугами та можливостями компанії.
(опитування, рейтинги).**

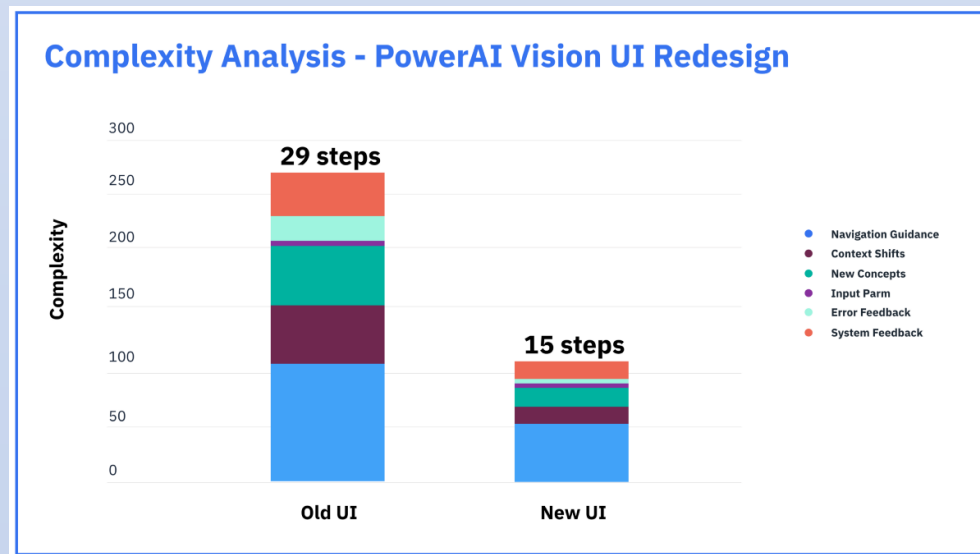

МЕТРИКИ ЯКОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

ЗОВНІШНІ МЕТРИКИ

Interface complexity / Складність інтерфейсу – оцінка юзабіліті, що відображає наскільки інтерфейс простий для виконання конкретних завдань користувачем.

- Зміна контексту
- Навігація
- Вибір параметрів
- Зворотній зв'язок
- Реакція на помилки

МЕТРИКИ ЯКОСТІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

МЕТРИКИ ЯКОСТІ В ВИКОРИСТАННІ

Результативність – оцінює, чи досягає користувач заданих цілей з точністю і повнотою в заданому контексті використання.

Продуктивність - оцінює ресурси, які витрачають користувачі відповідно до досягнутої результативністю в заданому контексті використання.

Безпека - оцінюють рівень ризику заподіяння шкоди людям, бізнесу, програмного забезпечення, майну або навколишньому середовищу в заданому контексті використання

Контрольні запитання

- Надайте визначення метрики. Визначте базові класи метрик.
- Наведіть визначення шкали та характеристики типів шкал для кількісних і якісних метрик.
- Наведіть категорії метрик програмного продукту.
- Охарактеризуйте метрику LOC.
- Охарактеризуйте метрики WMC1, WMC2.
- Охарактеризуйте метрику Холстеда.
- Надайте визначення цикломатичної складності за Мак-Кйбом.
- Надайте визначення характеристик якості ПП.
- Надайте визначення внутрішніх метрик якості ПП.
- Надайте визначення зовнішніх метрик якості ПП.
- Надайте визначення метрик якості в використанні ПП.

Рекомендована ЛІТЕРАТУРА

- . ISO/IEC 9126–1–4:2001–2004**
- . ISO/IEC 14598–1:1999**
- . Меркулов А., Савохин К. Монетизация сайта. Секреты больших денег в Интернете. Питер, 2013.- 224 с.**

The END
Mod 1. Lec 3.